

Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
P. MENGOZZI
представено на 4 октомври 2018 година¹

Дело C-557/17

Y.Z.
Z.Z.
Y.Y.

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

(Преюдициално запитване, отправено от Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия)

„Преюдициално запитване — Директива 2003/86/ЕО — Право на събиране на семейството — Директива 2003/109/ЕО — Статут на дългосрочно пребиваващите граждани на трети страни — Оттегляне на разрешение за пребиваване или загуба на статут поради измама — Незнание“

I. Въведение

1. С първия преюдициален въпрос по настоящото дело Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия) цели да се установи дали разрешението за пребиваване, издадено на член на семейството на гражданин на трета страна съгласно Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 година относно правото на събиране на семейството², придобито въз основа на представена с цел измама информация от кандидата за събиране на семейството³, може да бъде оттеглено, ако лицето, на което е издадено, не е знаело, че тази информация е била представена с цел измама. По подобен начин, с втория преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска да се изясни дали, за да загуби статута на дългосрочно пребиваващ по смисъла на Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 година относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни⁴, е необходимо дългосрочно пребиваващият да е знаел за измамата, за да се обоснове, че посоченият статут е бил придобит въз основа на информация, представена с цел измама.

2. Действително, както отбелязва генералният адвокат Elmer в заключението си по дело Kol (C-285/95, EU:C:1997:107, т. 19), да се одобри извършената измама с оглед получаването на разрешение за пребиваване, „би било равносилно на насърчаване на укоримо действие, което, вместо да разубеди, би окуражило представянето на неверни декларации пред миграционните власти на държавите членки“. В главното производство обаче лицата, получили разрешения за

¹ Език на оригиналния текст: френски.

² ОВ L 251, 2003 г., стр. 12; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 164.

³ Член 2, буква в) от Директива 2003/86 определя „кандидат за събиране на семейството“ по следния начин: „гражданин на трета страна, пребиваващ законно в държава членка и кандидатстващ или членовете на семейството на който кандидатстват за събиране на семейството, за да се присъединят към него“.

⁴ ОВ L 16, 2004 г., стр. 44; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 225.

пребиваване, за които се отнасят преюдициалните въпроси, не са знаели, че информацията, приложена като доказателство към подадените заявления с оглед получаването на тези разрешения, е предоставена с цел измама. Следователно те търпят последиците от измамата, извършена от друг.

3. Съдът вече се е произнесъл по въпроса за последиците от придобиването чрез измама на разрешение за пребиваване от страна на турски работник върху правата на членовете на семейството му, произтичащи от член 7, първа алинея от Решение № 1/80 на Съвета от 19 септември 1980 г. за асоцииране ЕИО—Турция⁵ в областта на развитието между Европейската общност и Турция. Той обаче никога не е бил запитван дали, ако са използвани документи с невярно съдържание като доказателство към заявления за издаване на разрешения за пребиваване, на основание, от една страна, на събирането на семейство, и от друга страна, на дългосрочно пребиваване, получените по този начин разрешения могат да бъдат оттеглени с обратен ефект поради измама, в случай че лицата, на които са издадени, не са знаели за измамливия характер на документите. Ето защо настоящото дело дава възможност на Съда да изясни този въпрос, което изисква да бъде изследвано взаимодействието между измамата и намерението за измама.

II. Правната рамка

A. Правото на Съюза

4. Съгласно член 16, параграф 2, буква а) от Директива 2003/86

„Държавите членки могат също така да отхвърлят заявление за влизане и пребиваване с цел събиране на семейството или да оттеглят, или откажат да подновят разрешенията за пребиваване на членовете на семейството, ако се установи, че:

а) е използвана фалшива или заблуждаваща информация или фалшиви, или подправени документи, или чрез измама, или с други незаконни средства“.

5. Съгласно член 17 от Директива 2003/86 „[д]ържавите членки надлежно държат сметка за характера и солидността на семейните връзки на лицето и продължителността на пребиваването му в държавата членка, както и за съществуването на семейни, културни и социални връзки със страната му на произход, в случай на [...], оттегляне или отказ за подновяване на разрешение за пребиваване, [...]“.

6. Член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109, озаглавен „Отнемане или загуба на статут“, гласи:

„1. Дългосрочно пребиваващият губи правото си на статут на дългосрочно пребиваващ в следните случаи:

а) констатиране на придобиване по нечестен начин на статут на дългосрочно пребиваващ“.

⁵ Вж. решение от 18 декември 2008 г., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, т 51—64). В това решение Съдът е приел, че измамливото поведение на турския работник в конкретния случай е породило последици в правната сфера на членовете на неговото семейство. Съдът е уточнил, че тези последици обаче следва да бъдат преценени с оглед на датата, на която националните власти на приемащата държава членка са взели решение за отнемане на разрешението за пребиваване на споменатия работник. Видно от точка 59 от решението по горепосоченото дело Altun, компетентните органи следователно трябва да проверят дали към тази дата членовете на семейството са придобили собствено право на достъп до пазара на труда на приемащата държава членка и съответно право на пребиваване в нея. В точка 60 от цитираното по-горе решение Съдът е добавил, че всяко друго разрешение би противоречало на принципа на правната сигурност.

Б. Нидерландското право

7. Член 18, параграф 1, началото и буква с) от Vreemdelingenwet 2000 (Закон за чужденците от 2000 г., Нидерландия, наричан по-нататък Vw 2000) във връзка с член 19 от същия закон въвеждат член 16, параграф 2, буква а) от Директива 2003/86. Член 18, параграф 1, началото и буква с) от Vw 2000 гласи:

„Заявление за продължаване на разрешението за пребиваване за определен срок по смисъла на член 14 може да се отхвърли, ако [...] чужденецът е предоставил невярна информация или не е предоставил информация, която, ако беше предоставена, би довела до отхвърляне на първоначалното заявление за получаването на разрешение или на заявлението за продължаване на разрешението“.

8. Член 19 от Vw 2000 гласи:

„Разрешението за пребиваване за определен срок може да се отнеме поради съображенията, изложени в член 18, параграф 1, с изключение на посоченото в буква б), [...]“.

9. Съгласно член 20, параграф 1 от Vw 2000⁶:

„Министърът е компетентен:

- а) да уважи, да отхвърли или да остави без разглеждане заявление за издаване на разрешение за постоянно пребиваване;
- б) да оттегли разрешение за постоянно пребиваване [...]

10. Член 21, параграфи 1 и 3 от Vw 2000 предвижда:

„1. В съответствие с член 8, параграф 2 от [Директива 2003/109] заявлението за издаване или изменение на разрешение за постоянно пребиваване по смисъла на член 20 може да бъде отхвърлено само ако чужденецът:

- а) не е пребивавал законно по смисъла на член 8 и без прекъсване в продължение на пет години непосредствено преди подаването на заявлението;

[...]

- д) не разполага самостоятелно и трайно с достатъчно финансови средства, независимо дали се вземат предвид и тези на съответния член на семейството, при когото живее;

[...]

- h) представил е невярна информация или не е предоставил информация, която, ако беше предоставена, би довела до отхвърляне на първоначалното заявление за получаването на разрешение или на заявлението за продължаване на разрешението;

[...]“.

⁶ В редакцията му, приложима към 21 март 2007 г., когато са получени разрешенията за дългосрочно пребиваване.

III. Спорът в главното производство, преюдициалните въпроси и производството пред Съда

11. Жалбоподателят Y.Z. (наричан по-нататък „бащата“), гражданин на трета страна, получава няколко разрешения за пребиваване въз основа на националното право, във връзка с дейност на управител на дружество, която твърди, че извършва, но се оказва фиктивна⁷. Безспорно е, че бащата е получил разрешенията си за пребиваване чрез измама.

12. На 31 януари 2002 г., в рамките на правото на събиране на семейството, жалбоподателят Z.Z. (наричан по-нататък „синът“), роден през 1991 г., и жалбоподателката Y.Y. (наричана по-нататък „майката“), и двамата граждани на трета страна, получават обикновено разрешение за временно пребиваване съгласно член 2, буква г) от Директива 2003/86⁸ (наричано по-нататък „разрешение за пребиваване с цел събиране на семейството“). С решения от 21 март 2007 г., майката и синът получават, считано от 18 октомври 2006 г., обикновено разрешение за постоянно пребиваване, на което фигурира текстът „дългосрочно пребиваващ в ЕО“ (наричано по-нататък „разрешение за пребиваване на дългосрочно пребиваващ“) в съответствие с член 7 и член 8 от Директива 2003/109.

13. С решения от 29 януари 2014 г. Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (държавен секретар по сигурността и правосъдието, Нидерландия, наричан по-нататък „държавният секретар“) оттегля с обратен ефект, от една страна, издадените разрешения за пребиваване с цел събиране на семейството на майката и на сина, и от друга страна, на основание член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109, издадените им разрешения за пребиваване на дългосрочно пребиваващ (наричани по-нататък „решенията за отнемане от 29 януари 2014 г.“). Разпоредено им е да напуснат незабавно Нидерландия и е наложена забрана за връщането им в страната. Решенията за отнемане от 29 януари 2014 г. са мотивирани от факта, че разрешенията за пребиваване с цел събиране на семейството на майката и на сина са получени въз основа на декларации с невярно съдържание от мнимия работодател на бащата, имащи за цел да докажат, че бащата разполага със стабилни и регулярни финансови ресурси, които са достатъчни, съгласно изискванията на член 7, параграф 1 буква в) от Директива 2003/86. По подобен начин, разрешенията за пребиваване на дългосрочно пребиваващ на майката и на сина също са били придобити чрез измама, защото, от една страна, разрешенията са издадени въз основа на невярното предположение, че майката и синът се ползват от статут на законно пребиваващи в рамките на пребиваването им с цел събиране на семейството, и от друга страна, удостоверенията с невярно съдържание за работа на бащата също са представени като доказателство, че те разполагат с устойчиви, редовни и достатъчни доходи, в съответствие с член 5, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109. Според държавния секретар, дали на майката и на сина е била известна извършената от бащата измама и дали са знаели, че представените удостоверения са с невярно съдържание, било без значение за отговора на въпроса дали разрешенията им за пребиваване са придобити чрез измама. Също така било без значение, че синът, който е бил малолетен към момента на подаването на заявления за издаването на неговите разрешения за пребиваване, не е подписал въпросните заявления.

14. С решение от 4 май 2015 г. държавният секретар отхвърля като неоснователни жалбите срещу решенията от 29 януари 2014 г. С решение от 31 май 2016 г. rechtbank Den Haag zittingsplaats Amsterdam (Първоинстанционен съд Хага, заседаващ в Амстердам, Нидерландия) отменя частично и потвърждава отчасти тези решения. Бащата, майката, синът, както и държавният секретар обжалват това решение пред Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия).

⁷ Дружеството е било вписано в административните регистри, но реално никога не е извършвало дейност.

⁸ Съгласно член 14 от Vw 2000.

15. Според бащата, майката и синът rechtbank Den Haag zittingsplaats Amsterdam (Първоинстанционен съд Хага, заседаващ в Амстердам) не е съобразил факта, че майката и синът никога не са извършвали лично измамливи действия. Освен това те считат, че принципът на правна сигурност, гарантиран от правото на Съюза, не допуска отнемането на разрешенията им за пребиваване на дългосрочно пребиваващ. В тази насока, те се позовават на решение от 18 декември 2008 г., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744).

16. Запитващата юрисдикция изтъква, че въпросът кой е извършил измамата, изглежда без значение предвид текста на член 16, параграф 2, буква а) от Директива 2003/86 и на член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109. Тя изтъква обаче, че от една страна, изразите „фалшива или заблуждаваща информация“ и „чрез измама“, съдържащи се в член 16, параграф 2, буква а) от Директива 2003/86, както и изразът „по нечестен начин“, включен в член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109, сочат, че трябва да е налице умисъл или непредпазливост. От друга страна, тя отбелязва че в Съобщението [на Комисията] до Европейския парламент и до Съвета от 2 юли 2009 година относно Насоките за по-добро транспониране и прилагане на Директива 2004/38/ЕО относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки (наричани по-нататък „Насоките към Директива 2004/38/ЕО“)⁹ понятието „измама“ е определено като „умишлена заблуда или хитрост, приложена за получаване на правото на свободно движение и пребиваване съгласно директивата“. Що се отнася до практиката на Съда, според тази юрисдикция тя не съдържа достатъчно насоки относно тълкуването на понятието „измама“.

17. При тези обстоятелства Raad van State (Държавен съвет) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Трябва ли член 16, параграф 2, буква а) от [Директива 2003/86] да се тълкува в смисъл, че не допуска оттеглянето на издадено в рамките на събирането на семейството разрешение за пребиваване, когато това разрешение е придобито въз основа на представена с цел измама информация, но съответният член на семейството не е знаел, че тази информация е представена с цел измама?
- 2) Трябва ли член 9, параграф 1, буква а) от [Директива 2003/109] да се тълкува в смисъл, че не допуска отнемането на статута на дългосрочно пребиваващ, когато този статут е придобит въз основа на представена с цел измама информация, но дългосрочно пребиваващият не е знаел, че тази информация е представена с цел измама?“.

IV. Анализ

А. По тълкуването на член 16, параграф 2, буква а) от Директива 2003/86

18. С първия преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали за оттеглянето на разрешенията за пребиваване с цел събиране на семейството на майката и на сина е от значение, съгласно член 16, параграф 2, буква а) от Директива 2003/86, тяхното знание, че удостоверенията за работа на бащата са с невярно съдържание¹⁰.

⁹ COM(2009) 313 окончателен от 2 юли 2009 г., 4. „Злоупотреба и измама“, стр. 15.

¹⁰ Съгласно изложените от запитващата юрисдикция факти и обстоятелства синът, роден през 1991 г., е 11-годишен към момента на приемането на решението на държавния секретар от 31 януари 2002 г. Въпреки че синът е малолетен, запитващата юрисдикция все пак поставя общо този въпрос.

19. Съгласно постоянната съдебна практика правните субекти не могат да се позовават на нормите на правото на Съюза с цел измама или злоупотреба¹¹. Този принцип, потвърден от Съда независимо от разглеждания сектор, представлява основен принцип на правото на Съюза, действащ независимо от всяко прилагане в европейското или националното право¹². Съгласно практиката на Съда отказът на дадено лице да бъде предоставено право или предимство поради злоупотреба или измама представлява просто последица от установяването, че условията, необходими за получаване на търсената облага, в действителност не са били налице, следователно за такъв отказ не е необходимо специално правно основание¹³. Според мен Съдът прилага тази практика както в случаите на измама, така и в положенията, включващи злоупотреба с право¹⁴. Националните юрисдикции могат във всеки конкретен случай, като се основават на обективни доказателства, да вземат предвид поведението на съответните лица с цел злоупотреба или измама, за да им откажат, при необходимост, ползването от разпоредбите на правото на Съюза, на които се позовават, като при преценката на поведението вземат предвид и целите, които се преследват с посочените разпоредби¹⁵.

20. Този общ принцип за забрана на измамата и на злоупотребата с право се прилага също и в областта на законната имиграция. Съгласно Съобщение на Комисията до Съвета и Европейския парламент относно насоките за прилагане на Директива 2003/86/ЕО относно правото на събиране на семейството (наричани по нататък „Насоките към Директива 2003/86“)¹⁶ „е наложително [държавите членки] да [...] предприемат действия срещу злоупотребите и измамите по отношение на правата, предоставени от [Директива 2003/86]. В интерес както на обществото, така и на истинските кандидати, Комисията насърчава държавите членки да предприемат решителни действия в съответствие с разпоредбите на член 16, параграфи 2 и 4“.

21. В решение от 6 февруари 2018 г., Altun и др. (C-359/16, EU:C:2018:63, т. 50—53), Съдът е уточнил че „констатацията за измама се основава на съвкупност от непротиворечиви улики, които установяват наличието на обективен и субективен елемент“¹⁷. Обективният елемент се състои в това, че не са изпълнени условията, необходими за получаване предимството, предвидено в правото на Съюза¹⁸. Субективният елемент съответства на намерението на заинтересованите лица да заобиколят или да избегнат условията, предвидени в приложимата

11 Вж. по конкретно решения от 6 февруари 2018 г., Altun и др. (C-359/16, EU:C:2018:63, т. 49, измама чрез използването на удостоверение за социално осигуряване, съдържащо презумпция за съответствие с европейското право), от 22 ноември 2017 г., Cussens и др. (C-251/16, EU:C:2017:881, т. 27), от 22 декември 2010 г., Bozkurt (C-303/08, EU:C:2010:800, т. 47, документна измама относно условията на пребиваване на турски работник мигрант), от 21 февруари 2006 г., Halifax и др. (C-255/02, EU:C:2006:121, т. 68, измама с ДДС), от 23 септември 2003 г., Akrich (C-109/01, EU:C:2003:491, т. 57, фиктивен брак с гражданин на държава — членка на Съюза), от 9 март 1999 г., Centros (C-212/97, EU:C:1999:126, т. 24, свободно предоставяне на услуги), от 7 юли 1992 г., Singh (C-370/90, EU:C:1992:296, т. 24, свободно движение на работници), и от 3 декември 1974 г., Van Binsbergen (33/74, EU:C:1974:131, т. 13, свободно предоставяне на услуги). Вж. също Насоките към Директива 2004/38 (COM(2009) 313 окончателен от 2 юли 2009 г., 4. „Злоупотреба и измама“, стр. 15).

12 Вж. в този смисъл решения от 22 ноември 2017 г., Cussens и др. (C-251/16, EU:C:2017:881, т. 27, 28 и 30), и от 5 юли 2007 г., Kofoed (C-321/05, EU:C:2007:408, т. 38—48).

13 Вж. в този смисъл решения от 22 ноември 2017 г., Cussens и др. (C-251/16, EU:C:2017:881, т. 35), от 4 юни 2009 г., Pometon (C-158/08, EU:C:2009:349, т. 28), от 14 декември 2000 г., Emsland-Stärke (C-110/99, EU:C:2000:695, т. 56), и от 21 февруари 2006 г., Halifax и др. (C-255/02, EU:C:2006:121, т. 93).

14 Вж. в този смисъл решение от 22 ноември 2017 г., Cussens и др. (C-251/16, EU:C:2017:881, т. 34).

15 Вж. в този смисъл решения от 14 декември 2000 г., Emsland-Stärke (C-110/99, EU:C:2000:695, т. 52), и от 9 март 1999 г., Centros (C-212/97, EU:C:1999:126, т. 25).

16 Вж. в този смисъл Насоките към Директива 2003/86 (COM(2014) 210 окончателен от 3 април 2014 г., точка 7.3, „Злоупотреби и измами“, стр. 27).

17 Делото, по което е постановено това решение, се отнася до използване с цел измама от страна на дружество на удостоверение, което създава презумпция за редовност на социалното осигуряване на командированите работници по схемата за социално осигуряване на държавата членка, в която е установено командировалото работниците предприятие, което обвързва компетентната институция на държавата членка, в която са командировани работниците, и има за последица невъзможност да бъде приложена системата за социално осигуряване на последната държава членка. Въпреки че към датата на издаване на тези удостоверения предприятието от административна гледна точка е изпълнило всички условия, т.е. е осъществявало реална дейност в България, удостоверенията са получени чрез измама, като са били посочени факти, които не отговарят на действителността, за да се избегнат условията, предвидени в правната уредба на Съюза за командироване на работници.

18 Вж. в този смисъл решение от 6 февруари 2018 г., Altun и др. (C-359/16, EU:C:2018:63, т. 51). Условията за получаването на разрешение за пребиваване с цел събиране на семейството са изброени в глава IV от Директива 2003/86, озаглавена „Изисквания за упражняване на правото на събиране на семейството“.

правна уредба за получаването на въпросното предимство¹⁹. Следователно получаването чрез измама може да е резултат от „умишлено действие“, като невярно представяне на действителното положение, или от „умишлено бездействие“, като укриване на релевантна информация с намерение да се избегнат условията за прилагане на съответната правна уредба²⁰.

22. В светлината на тази съдебна практика следва да се провери дали са налице всички съставни елементи на измамата при обстоятелствата по главното производство.

23. От акта за преюдициално запитване следва, че неистинските документи или документите с невярно съдържание са били използвани като доказателства към момента на подаването на заявлението за събиране на семейството²¹, за да бъде доказано изпълнението на условията, предвидени в член 7, параграф 1, буква в) от Директива 2003/86, отнасящи се до задължението за наличието на стабилни и регулярни финансови ресурси, които са достатъчни. При тези обстоятелства, ако бъде направен извод, че при липсата на посочените документи предвидените в този член условия не са изпълнени, е налице обективният елемент, необходим за установяването на измамата, така както е определен в решението от 6 февруари 2018 г., Altun и др. (C-359/16, EU:C:2018:63). В това отношение припомням, че в решение от 6 декември 2012 г., O и др. (C-356/11 и C-357/11, EU:C:2012:776, т. 72), Съдът е уточнил, че *по принцип* предмет на отделната проверка на заявленията за събиране на семейства, която се изисква от Директива 2003/86, са финансовите средства на кандидата за събиране на семейство, а не финансовите средства на гражданина на третата страна, за който е заявено право на пребиваване. Споделям мнението на Комисията в Насоките към Директива 2003/86, че като използва израза „по принцип“, Съдът най-малкото внушава, че в отделни случаи може да се допусне освобождаване от правилото, според което трябва да се вземат под внимание финансовите ресурси на кандидата за събиране на семейството, когато това е обосновано от конкретни обстоятелства²².

24. Що се отнася до субективния елемент, необходим за установяването на измамата, той съответства, съгласно определението, съдържащо се в решение от 6 февруари 2018 г., Altun и др. (C-359/16, EU:C:2018:63, т. 52), приложено към обстоятелствата по главното производство, на *намерението на заинтересованото лице* да заобиколи или да избегне условията за издаването на разрешение за пребиваване с цел събиране на семейството, за да получи свързаното с него предимство. От това определение следва, че този елемент трябва да бъде преценен от гледна точка на лицето, което се стреми да получи предимството, произтичащо от разпоредбите на правото на Съюза. При обстоятелствата по главното производство тази преценка трябва следователно да се извърши по отношение на лицето, подало заявлението за събиране на семейството.

19 Вж. в този смисъл решение от 6 февруари 2018 г., Altun и др. (C-359/16, EU:C:2018:63, т. 52). Необходимостта от субективен елемент е подчертана от Комисията в Насоките към Директива 2004/38, цитирани от запитващата юрисдикция, където измамата по член 35 от Директива 2004/38 е определена като „умишлена заблуда или хитрост, приложена за получаване на правото на свободно движение и пребиваване съгласно директивата“. Освен това съгласно тези насоки правата по Директивата могат да бъдат отказани, прекратени или отнети от лица, на които е издадено разрешение за пребиваване *единствено в резултат на измама*, за която те *са били осъдени*. Вж. също решения от 27 септември 2001 г., Głoszczuk (C-63/99, EU:C:2001:488), и от 5 юни 1997 г., Kol (C-285/95, EU:C:1997:280), които се отнасят за измамно поведение, осъществено лично, довело до отнемане на разрешенията за пребиваване на засегнатите лица.

20 Вж. в този смисъл решение от 6 февруари 2018 г., Altun и др. (C-359/16, EU:C:2018:63, т. 53 и 58).

21 От Насоките към Директива 2003/86 е видно, че всяко заявление, придружаващите документни доказателства към него и „целесъобразността“ и „необходимостта“ на интервюта и другите проучвания трябва да се оценят индивидуално за всеки отделен случай при разглеждането на всяко заявление за събиране на семейството (вж. COM(2014) 210 окончателен от 3 април 2014 г., стр. 10).

22 Вж. в този смисъл Насоките към Директива 2003/86 (COM(2014) 210 окончателен от 3 април 2014 година, стр. 15).

25. В този смисъл фактът, че текстът на член 16, буква а) от Директива 2003/86 е в страдателен залог („[са] използван[и] фалшиви, или подправени документи“ или „чрез измама“) не означава, че е без значение кой е прибягнал до измама, както внушава запитващата юрисдикция, Европейската комисия и полското правителство. В действителност според мен този текст е съставен така, тъй като съгласно член 5, параграф 1 от Директива 2003/86 държавите членки могат да определят дали заявлението за събиране на семейството може да се подаде от кандидата или от член на семейството.

26. В главното производство обаче заявлението за събиране на семейството е било подадено от бащата като кандидат за събиране на семейството. В такъв случай субективният елемент на измамата също би бил налице, като се има предвид, че бащата е знаел за измамливия характер на документите, които е приложил като доказателства към заявлението си за събиране на семейството.

27. Припомням обаче, че дори когато е установена измама по смисъла на член 16, параграф 2, буква а) от Директива 2003/86, компетентните органи на държавите членки са длъжни, преди да решат да оттеглят разрешението за пребиваване или да приемат мярка за извеждане на кандидата за събиране на семейството или на членовете на неговото семейство, да направят преценка съгласно член 17 от Директивата²³. Той задължава по-специално държавите членки да държат „надлежно [...] сметка за характера и солидността на семейните връзки на лицето и продължителността на пребиваването му в държавата членка, както и за съществуването на семейни, културни и социални връзки със страната му на произход [...]“²⁴.

28. Следва да се припомни, че видно от практиката на Съда, член 17 от Директива 2003/86 налага индивидуален подход при разглеждането на заявленията за събиране на семейството²⁵ и при прилагането на Директива 2003/86, а следователно и при приемането на решение за оттеглянето на разрешение за пребиваване с цел събиране на семейството компетентните национални органи трябва да извършат премерена и разумна преценка на всички засегнати интереси²⁶. Поради това едно такова оттегляне не може да се извърши автоматично.

29. Запитващата юрисдикция не поставя въпроси по отношение на преценката на основание член 17 от Директива 2003/86 или по отношение на законността на мярката за извеждане, постановена спрямо майката и сина. Ето защо ще се ограничи до следващите две бележки.

23 От преписката на запитващата юрисдикция е видно, че тя е приела, че претеглянето на интересите по член 8 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък ЕКПЧ) е в неблагоприятна за сина насока, като е потвърдила решението на държавния секретар. Бащата е трябвало да знае, че личният живот на сина търпи развитие по време на пребиваване, чиято несигурност бащата познава, тъй като и неговото право на пребиваване е несигурно. В този смисъл е съобразен фактът, че до навършването на 11 години синът е живял в Китай, че там е посещавал училище, че е говорел китайски и е можел да пише малко, че след като се е преместил да живее в Нидерландия е посещавал веднъж годишно Китай, и че с родителите си, които също е трябвало да се върнат в Китай, е можел да устрои живота си там. Освен това е подчертана възможността синът да подаде заявление за разрешение за пребиваване с цел да продължи обучението си в Нидерландия. Държавният секретар правилно е приел, че нито продължителният престой на сина в Нидерландия и създадената в резултат на това здрава връзка с тази държава, нито обстоятелството, че учи в Нидерландия, са особени обстоятелства, които позволяват да се направи заключение, че е налице задължение по смисъла на член 8 от ЕКПЧ да се позволи на детето да продължи личния си живот там. Претеглянето на интересите по отношение на майката обаче, свързани с разрешенията ѝ за пребиваване, не е било направено.

24 В Препоръка Rec(2002) за правния статут на лицата, които имат право на събиране на семейството, Комитетът на министрите на държавите членки е посочил следното в част 4 („Ефективна защита срещу експулсирането на членовете на семейството“), параграф 1: „Когато се предвижда мярка като отнемане или неподновяване на разрешението за пребиваване или извеждане на член на семейството, държавите членки трябва надлежно да вземат предвид критерии като мястото му на раждане, възраст при влизането в държавата, продължителността на установяване, семейните връзки и дали има семейство в страната на произход, както и здравината на социалните и културни връзки със страната му на произход. Преценката се ръководи от интересите и благоденствието на децата“.

25 Вж. в този смисъл решения от 21 април 2016 г., Khachab (C-558/14, EU:C:2016:285, т. 43), от 4 март 2010 г., Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, т. 48), и от 9 юли 2015 г., К и А (C-153/14, EU:C:2015:453, т. 60).

26 Вж. в този смисъл решения от 21 април 2016 г., Khachab (C-558/14, EU:C:2016:285, т. 43), от 6 декември 2012 г., О и др. (C-356/11 и C-357/11, EU:C:2012:776, т. 81), и заключенията ми по дела С и А (C-257/17, EU:C:2018:503, т. 75), и К и В (C-380/17, EU:C:2018:504, т. 70).

30. Първо, обстоятелството че майката и синът не са лично отговорни за измамата, но понасят последиците от нея, по мое мнение следва надлежно да се вземе предвид при извършването на преценката на основание член 17 от Директива 2003/86. Всъщност той има за задача да осигури предвидените от компетентните национални органи мерки за оттегляне на разрешението и за извеждане да са съразмерни и основани на преценка на съвкупността от фактически и лични обстоятелства по случая²⁷.

31. Второ, съгласно съображение 2 от Директива 2003/86 Директивата защита основните права и признатите принципи на Хартата на основните права на Европейския съюз. Член 7 от Хартата на основните права, който съдържа правата, съответстващи на гарантираните от член 8, параграф 1 от ЕСПЧ, признава правото на зачитане на личния и семейния живот²⁸. Преценката на основание член 17 от Директива 2003/86 обаче трябва да се извърши от гледна точка на това право, като се вземат предвид, от една страна „*продължителността на пребиваването*“²⁹ на лицето, имащо право на събиране на семейството в съответната държава членка, и от друга страна, „*съществуването на семейни, културни и социални връзки със страната му на произход*“³⁰.

32. Продължителността на пребиваването като необходим елемент при претеглянето на засегнатите интереси е свързана с предположението, че колкото по-дълго дадено лице живее в определена държава, толкова по-силни са връзките му с тази държава и толкова по-слаби биха били те със страната му на произход³¹. В този контекст трябва по-специално надлежно да се държи сметка за специфичното положение на гражданите на трети страни, които са прекарвали по-голямата част от живота си в съответната държава членка, където са отраснали и получили образование³². За сметка на това съществуването на семейни, културни или социални връзки на заинтересованото лице със страната му на произход се преценява въз основа на обстоятелства по-специално като наличието на семеен кръг в тази страна, пътувания или периоди на пребиваване в нея, както и степента на владеене на езика на тази страна³³.

27 Вж. в този смисъл Насоките към Директива 2003/86 (COM (2014) 210 окончателен от 3 април 2014 г., стр. 29), които препоръчват спазването на следните принципи: трябва да бъдат установени всички специфични обстоятелства по даден случай и трябва се извърши претегляне на личните и обществените интереси съгласно общоприетата практика в подобни случаи. Освен това претеглянето на интересите на засегнатите лица и на обществения интерес трябва да бъде разумно и съразмерно.

28 Вж. в този смисъл решенията от 6 декември 2012 г., О и др. (C-356/11 и C-357/11, EU:C:2012:776, т. 75 и 76), и от 4 март 2010 г., Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, т. 44).

29 Член 17 от Директива 2003/86, курсивът е мой.

30 Член 17 от Директива 2003/86, курсивът е мой.

31 Очевидно не сме изправени пред една и съща ситуация, ако засегнатото лице е пристигнало в приемащата страна в детството или младежките си години, както ако е дошло чак като възрастен. Вж. в този смисъл в областта на мерките за извеждане ЕСПЧ, решение от 18 февруари 1991 г., Moustaqim c/y Белгия (голям състав) (СЕ:ЕCHR:1991:0218JUD001231386, § 45): по това дело г-н Moustaqim при пристигането си в Белгия е бил на по-малко от две години. Оттогава е прекарал около двадесет години със семейството си или близо до него в Белгия и се е връщал в Мароко само два пъти през ваканциите; ЕСПЧ, решение от 9 декември 2010 г., Gezginci c/y Швейцария, (СЕ:ЕCHR:2010:1209JUD001632705, § 69): по това дело жалбоподателят е пристигнал в Швейцария през 1990 г., където е пребивавал непрекъснато осемнадесет последователни години до извеждането му. Според Европейския съд за правата на човека очевидно става въпрос за много дълъг период от живота на човек, и по-специално повече от две трети от живота на жалбоподателя, роден през 1983 г.

32 Вж. по-специално ЕСПЧ, решенията от 18 октомври 2006 г., Üner c/y Нидерландия (голям състав) (СЕ:ЕCHR:2006:1018JUD004641099, § 58), от 23 юни 2008 г., Маслов (голям състав) (СЕ:ЕCHR:2008:0623JUD000163803, § 73, 74 и 86): жалбоподателят е пристигнал в Австрия през 1990 г. на шестгодишна възраст, прекарал е остатъка от детството и юношеството си в тази страна; от 23 септември 2010 г., Voutsara c/y Франция, (СЕ:ЕCHR:2010:0923JUD002567207, § 46 и 47). Вж. също ЕСПЧ, решенията от 19 февруари 1998 г., Dalia c/y Франция (Recueil 1998-I, стр. 88 и 89, § 42—45): извеждането на дългосрочно живеещ може също да се анализира, както от гледна точка на „личния живот“, така и от гледна точка на „семеяния живот“, като се отдава значение на обстоятелствата, свързани със степента на социална интеграция на заинтересованите лица, положение, припомнено в решение на ЕСПЧ от 9 октомври 2003 г., Slivenko c/y Латвия, (СЕ:ЕCHR:2003:1009JUD004832199, § 96).

33 Вж. например ЕСПЧ, решенията от 23 юни 2008 г., Маслов (голям състав), (СЕ:ЕCHR:2008:0623JUD000163803, § 96 и 97), в което е установено че връзките на жалбоподателя със страната му на произход, България, са слаби, тъй като към момента на извеждането му той не е говорил български език, защото семейството му принадлежи към турската общност в България и не чете, нито пише на кирилица, тъй като никога не е учил в България, както и от 30 ноември 1999 г., Baghli c/y Франция, (СЕ:ЕCHR:1999:1130JUD003437497, § 48), в което, обратно, Европейският съд по правата на човека, след като е установил, че жалбоподателят не е доказал, че поддържа тесни връзки нито с родителите си, нито с братята и сестрите си, живеещи във Франция, запазил е алжирското си гражданство, знае арабски език, отбил е военната си служба в страната на произход, връщал се е многократно там през отпуските и никога не е изявявал воля да стане френски гражданин, е заключил, че въпреки че семейните и социалните му връзки в основната си част са във Франция, се установява, че жалбоподателят е запазил с родината си връзки, различни от обикновеното гражданство.

33. В главното производство обаче, видно от преюдициалното запитване, кандидатът за събиране на семейството пребивава в Нидерландия повече от седемнадесет години, а майката и синът — повече от шестнадесет години, като последният е бил едва 11-годишен при пристигането си в Нидерландия³⁴. Следователно не е изключено през този период те да са установили тесни връзки с Нидерландия и обратно, връзките със страната им на произход вече на практика да не съществуват или най-малкото да са съвсем слаби. При тези обстоятелства не е изключено последиците от оттеглянето на разрешението им за пребиваване с цел събиране на семейството и евентуалното им извеждане да са извънредно тежки, дори непропорционални.

34. Въз основа на всички изложени по-горе съображения на първия преюдициален въпрос следва да се отговори, че член 16, параграф 2, буква а) от Директива 2003/86 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска оттеглянето на разрешение за пребиваване, придобито като производно право в рамките на събиране на семейството, когато е установено намерение у лицето, подало заявлението за събиране на семейството, да заобиколи или да избегне условията за издаването на това разрешение, дори когато лицето, на което е издадено разрешението, не е знаело, че тази информация е представена с цел измама. Компетентните органи на държавите членки, преди да пристъпят към такова оттегляне, следва, в съответствие с член 17 от Директива 2003/86, да претеглят всички засегнати интереси и да извършат тази преценка въз основа на съвкупността от фактически и лични обстоятелства по случая, сред които е и фактът, че лицето, получило разрешението за пребиваване, не е извършило измамата, довела до получаването на разрешението, нито е знаело за нея.

Б. По тълкуването на член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109

35. С втория преюдициален въпрос запитващата юрисдикция иска по същество от Съда да установи дали член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска при обстоятелства като тези по главното производство отнемането на статута на дългосрочно пребиваващи на майката и на сина³⁵.

36. Запитващата юрисдикция по-конкретно търси отговор на въпроса дали при приемането от държавния секретар на решенията за отнемане от 29 януари 2014 г. е трябвало да бъде взето предвид обстоятелството, че майката и синът не са знаели за измамливия характер на удостоверенията за работа на бащата, приложени като доказателства за получаване на посочения статут.

37. Както е посочено в съображение 2 от Директива 2003/109, Директивата има за цел да приложи декларацията от Тампере от 15 и 16 октомври 1999 г., в която Европейският съвет обявява, че „правният статут на гражданите на трети страни трябва да се сближи с този на гражданите на държавите членки и че лице, легално пребиваващо в държава членка за неопределен срок от време, което има разрешение за дългосрочно пребиваване, следва да получи в тази държава членка съвкупност от постоянни права, възможно най-близки с тези, от

34 В това отношение е интересно да се посочи, че в параграф 4 от Препоръка (2000) 15 за сигурността на пребиваването на дългосрочно пребиваващите имигранти Комитетът на министрите на държавите членки, все в областта на мерките за извеждане, е посочил: „Що се отнася до закрилата срещу извеждане“, буква b) „Като прилагат принципа на пропорционалност, установен в параграф 4, буква а), държавите членки са длъжни надлежно да вземат предвид продължителността и естеството на пребиваването, както и тежестта на престъплението, извършено от дългосрочно пребиваващия имигрант. Държавите членки могат също да предвидят, че дългосрочно пребиваващият имигрант не може да бъде изведен:

след петгодишно пребиваване, освен ако е осъден за престъпление, за което му е наложено наказание над две години лишаване от свобода без отлагане на изпълнението на наказанието;

след десетгодишно пребиваване, освен ако е осъден за престъпление, за което му е наложено наказание над пет години лишаване от свобода без отлагане на изпълнението на наказанието. След двадесет годишно пребиваване дългосрочно пребиваващият емигрант не трябва повече да подлежи на извеждане“.

35 Както е видно от фактите и обстоятелствата, изложени от запитващата юрисдикция, синът, роден през 1991 г., е 16-годишен при приемането от държавния секретар на решението от 21 март 2007 г. Въпреки това въпросът на запитващата юрисдикция е поставен общо.

които се ползват гражданите на Европейския съюз“. Видно по-специално от съображения 4, 6 и 12³⁶ от Директива 2003/109, основна нейна цел е интеграцията на гражданите на трети страни, които са трайно установени в държавите членки. За постигането на тази цел Директива 2003/109 гарантира на гражданите на трети страни, получили статут на дългосрочно пребиваващи, равноправно третиране с гражданите на съответната държава членка в областите, изброени в член 11, параграф 1 букви а)—з) от посочената директива, в границите на територията на приемащата държава членка.

38. В допълнение, както посочва Съдът в точки 66 и 67 от решение от 24 април 2012 г., Kamberaj (C-571/10, EU:C:2012:233), придобиването на статут на дългосрочно пребиваващ по силата на Директива 2003/109 се извършва по специална процедура и при изпълнението на установени изисквания. Така член 4 предвижда, че държавите членки предоставят статут на дългосрочно пребиваващ само на граждани на трети страни, които са пребивавали легално и без прекъсване на тяхна територия в рамките на пет години преди подаване на съответната молба³⁷; член 5 изисква гражданинът на трета страна, който иска да се ползва от въпросния статут, да докаже, че разполага с достатъчно средства и здравна осигуровка; накрая, член 7 уточнява процедурните изисквания, които трябва да бъдат спазени.

39. Член 9 от Директива 2003/109, озаглавен „Отнемане или загуба на статут“, предвижда в параграф 1 буква а), че констатирането на придобиване по нечестен начин на статут на дългосрочно пребиваващ води до загуба на правото на този статут³⁸.

40. Нито един елемент от текста на този член не посочва изрично, че понятието „придобиване по нечестен начин“ изисква наличието на умишъл.

41. Въпреки това, както припомним в точки 21—22 от настоящото заключение, констатирането на измамата, както е видно от решение от 6 февруари 2018 г., Altun и др. (C-359/16, EU:C:2018:63, т. 50), налага проверката на съвкупност от непротиворечиви улики, които установяват наличието на обективен и субективен елемент. Поради това може да бъде санкционирана единствено измама, която е извършена обективно и умишлено от гражданина на трета страна, подал заявлението за получаване на статут на дългосрочно пребиваващ.

42. Фактът, че както подчертава Комисията, предоставянето на статут на дългосрочно пребиваващ има важни последици, по-специално по отношение на престоя в други държави членки³⁹, не поставя под въпрос необходимостта да се установи дали лицето, искащо да получи такъв статут, е имало намерение да заобиколи приложимите разпоредби, за да се констатира наличието на измама. Отбелязвам обаче, че за разлика от член 16, параграф 2, буква а) от Директива 2003/86, който включва сред мотивите за отнемането самото използване на „фалшива или заблуждаваща информация“ или на „фалшиви или подправени документи“, член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109 споменава единствено случая на „придобиване по нечестен начин“. Без да се засяга тълкуването, което следва да се даде на

36 Вж. в това отношение решение от 17 юли 2014 г., Tahir (C-469/13, EU:C:2014:2094, т. 32), от 4 юни 2015 г., P и S (C-579/13, EU:C:2015:369, т. 46 и цитираната съдебна практика), и от 2 септември 2015 г., CGIL и INCA (C-309/14, EU:C:2015:523, т. 21).

37 Както е видно от решение от 17 юли 2014 г., Tahir (C-469/13, EU:C:2014:2094, т. 34), гражданин на трета страна може да подаде заявление съгласно член 7, параграф 1 от Директива 2003/109 с цел получаване на такъв статут само ако лично той отговаря на условието за легално пребиваване без прекъсване на територията на съответната държава членка в рамките на 5 години преди подаване на съответната молба.

38 Следва да се посочи, че въпреки че заглавието на член 9 от Директива 2003/109 разглежда възможността за отнемане или загуба на статут на дългосрочно пребиваващ, текстът на този член се отнася само за случаите на загуба. Освен това, доколкото той не допуска *запазването* на правото на посочения статут, „загубата“ сама по себе си би довела до последици занаяпред, както поддържат Y.Z., Z.Z. и Y.Y. Този прочит се потвърждава от текста на член 9, параграф 1 от Директива 2003/109 на английски език („no longer be entitled to maintain“), на немски език („ist nicht mehr berechtigt, die Rechtsstellung eines langfristig Aufenthaltsberechtigten zu behalten“) и на италиански език („I soggiornanti di lungo periodo non hanno più diritto allo status di soggiornante di lungo periodo nei casi seguenti“). На Съда не е бил поставян въпросът дали разрешението за пребиваване на дългосрочно пребиваващ на майката и на сина може да се отнеме с обратен ефект и затова все пак не засягам този въпрос.

39 Вж. глава III от Директива 2003/109.

член 16, параграф 2 от Директива 2003/86, това според мен показва намерението на законодателя да ограничи загубата на статут на дългосрочно пребиваващ, предвидена в посочения член 9, параграф 1, буква а), единствено до случаите, при които може да бъде установено намерение за измама. Следва също да се подчертае, че предоставянето на статут на дългосрочно пребиваващ предполага висока степен на интеграция⁴⁰ и на влягането на лични усилия⁴¹ на заинтересованото лице в приемащата държава членка, което според мен не допуска твърде широко тълкуване на условията за отнемане на посочения статут.

43. Накрая, докато правото на влизане и пребиваване, предоставено на членовете на семейството в рамките на събиране на семейството, е производно от правото на кандидата за събиране на семейството, то статутът на дългосрочно пребиваващ на основание Директива 2003/109 е лично право, получено въз основа на заявление, подадено от заинтересованото лице от негово собствено име. Това разграничение следва да ни доведе, особено що се отнася до този статут, до отхвърлянето на довода, защитаван по-специално от Комисията по време на съдебното заседание, основан върху сентенцията „*fraus omnia corrumpit*“, който би придал на извършената от трето лице измама решаващи последици с цел отнемането на посочения статут. Решително противопоставям на подобен аргумент правната традиция на Съда да защитава личните права.

44. В главното производство, що се отнася до обективния елемент, необходим за установяването на измамата, от акта за преюдициално запитване е видно, че майката и синът не разполагат самостоятелно с устойчиви, редовни и достатъчни доходи по смисъла на член 5, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109⁴². Освен това, както подчертава запитващата юрисдикция, като се има предвид, че разрешенията за пребиваване на майката и на сина с цел събиране на семейството са били получени въз основа на документи с невярно съдържание, условието за законно пребиваване, посочено в член 4, параграф 1 от Директива 2003/109, по принцип не е било изпълнено към момента на подаването на молбата за статут на дългосрочно пребиваващ. От това следва, че условията, посочени в тази директива, не са били изпълнени по отношение на майката и на сина, и поради това е налице обективният елемент, необходим за установяването на измамата, както е определен в решение от 6 февруари 2018 г., *Altun и др.* (C-359/16, EU:C:2018:63, т. 51).

45. По отношение на субективния елемент, необходим за установяването на измамата, според определенията, дадено в решение от 6 февруари 2018 г., *Altun и др.* (C-359/16, EU:C:2018:63, т. 52), приложено към обстоятелствата по главното производство, той съответства на намерението на заявителя да заобиколи или да избегне условията за предоставянето на този статут, за да може да получи свързаното с него предимство. Следователно единствено знанието от страна на майката и на сина за извършената от бащата измама и тяхното намерение да извлекат полза от това би съставлявала придобиване по нечестен начин по смисъла на член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109. Запитващата юрисдикция уточнява, че майката и синът не са знаели, че удостоверенията от работодател на бащата, които те са представили като

⁴⁰ В този смисъл прекъсването на пребиваването на територията на държавата членка от страна на дългосрочно пребиваващия е основание за загуба на статута на дългосрочно пребиваващ, вж. член 9, параграф 1, буква в) от Директива 2003/109.

⁴¹ В това отношение припомням по-специално, че съгласно член 5, параграф 2 от Директива 2003/109 държавите членки могат да изискват от гражданите на трети страни да отговарят на условията за интеграция съгласно тяхното национално право. Вж. в този смисъл решение от 4 юни 2015 г., *P и S* (C-579/13, EU:C:2015:369, т. 47): не може да се отрече, че придобиването както на езикови познания, така и на знания за обществото на приемащата държава членка значително улеснява комуникацията между гражданите на трети страни и гражданите на съответната държава и освен това насърчава взаимодействието и развитието на социалните отношения между тях. Не може също така да се отрече, че придобиването на познания по езика на приемащата държава членка улеснява достъпа на гражданите на трети страни до трудовия пазар и професионалната квалификация.

⁴² Условието за устойчиви, редовни и достатъчни доходи (член 7, параграф 1 от Директива 2003/109) трябва да бъде налице *към момента на получаването* на статута на дългосрочно пребиваващ. Към този момент заявителят представя доказателства, че разполага и ще продължава да разполага редовно с доходи в определен размер.

доказателства, целящи да покажат, че изпълняват условието, предвидено в член 5, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109, са с невярно съдържание. Следователно по главното производство не изглежда, че майката и синът са направили умишлен опит да заобиколят това условие. Все пак запитващата юрисдикция трябва да провери дали това наистина е така.

46. При условие че при тази проверка бъде установена липсата на умисъл у майката и у сина да заобиколят условията за предоставянето на статут на дългосрочно пребиваващ, трябва да бъде изключено съществуването на измама.

47. На този етап е важно да се посочи, че установяването а posteriori на липсата на условия за предоставянето на статут на дългосрочно пребиваващ не е сред основанията за загуба или отнемане на посочения статут, предвидени изчерпателно в член 9 от Директива 2003/109. Съгласно член 8, параграф 1 от тази директива „[с]татутът на дългосрочно пребиваващ е постоянен, като се спазват условията на член 9“, което означава, че извън изчерпателно изброените случаи в посочения член⁴³, въпросният статут не може да бъде загубен или отнет⁴⁴. Всъщност, както е видно от подготвителните работи по Директива 2003/109, статутът на дългосрочно пребиваващ трябва да осигури възможно най-голяма правна сигурност на своя притежател⁴⁵.

48. Всъщност в решение от 17 юли 2014 г., Tahir (C-469/13, EU:C:2014:2094, т. 30 и 34), Съдът потвърждава, че условието за легално пребиваване без прекъсване на територията на съответната държава членка в рамките на пет години преди подаване на молба за целта, предвидено в член 4, параграф 1 от Директива 2003/109, е необходимо условие за придобиването на предвидения в нея статут на дългосрочно пребиваващ. При все това обаче решението се отнася единствено до отказа да се уважи заявление за предоставяне на статут на дългосрочно пребиваващ. Това решение не уточнява, че липсата на това условие, установена а posteriori, ще доведе до загуба на статута на дългосрочно пребиваващ.

49. Следователно, ако не се установи измама, в Директива 2003/109 липсва правно основание за отнемането на статута на дългосрочно пребиваващ на майката и на сина.

50. От всички изложени по-горе съображения следва, че член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска да бъде отнет статутът на дългосрочно пребиваващ, когато притежателят на такъв статут не е знаел за измамливия характер на информацията, която е представил за доказване на основателността на заявлението си и която е послужила за получаване на посочения статут.

43 Изчерпателният характер на изброяването, съдържащо се в член 9 от Директива 2003/109, ясно следва от подготвителните работи; вж. в този смисъл коментара към член 10 от Предложението на Съвета относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни (COM(2001) 127 окончателен (ОВ Е 240, 2008 г., стр. 79).

44 Обратно, би могъл да се постави въпросът за възможността компетентните органи на държавите членки да пристъпят към оттегляне на разрешението за пребиваване с цел събиране на семейството, ако бъде установена а posteriori липсата на необходимите съгласно Директива 2003/86 условия, след като член 16, параграф 1, буква а) от тази директива предвижда, че разрешението може да бъде оттеглено, „когато не са изпълнени или престанат да се изпълняват условията, определени в настоящата директива“.

45 Вж. коментара към член 10 от Предложението за директива на Съвета относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни (COM(2001) 127 окончателен (ОВ Е 240, 2008 г., стр. 79).

V. Заключение

51. С оглед на всички изложени по-горе съображения считам, че Съдът трябва да отговори на поставените от Raad van State (Държавен съвет, Нидерландия) въпроси по следния начин:

- „1) Член 16, параграф 2, буква а) от Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 година относно правото на събиране на семейството трябва да се тълкува в смисъл, че допуска оттеглянето на разрешение за пребиваване, придобито в рамките на събиране на семейството, когато е установено намерение у лицето, подало заявлението за събиране на семейството, да заобиколи или да избегне условията за издаването на това разрешение, дори когато лицето, на което е издадено разрешението, не е знаело, че тази информация е представена с цел измама. Компетентните органи на държавите членки, преди да пристъпят към такова оттегляне, следва, в съответствие с член 17 от Директива 2003/86, да претеглят всички засегнати интереси и да извършат тази преценка въз основа на съвкупността от фактически и лични обстоятелства по случая, сред които е и фактът, че лицето, получило разрешението за пребиваване, не е извършило измамата, довела до получаването на разрешението, нито е знаело за нея.
- 2) Член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 година относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска да бъде отнет статутът на дългосрочно пребиваващ, когато притежателят на такъв статут не е знаел за измамливия характер на информацията, която е представил за доказване на основателността на заявлението си и която е послужила за получаването посочения статут“.